

Szinkretizmus és globalizáció

A globalizáció a 21. század „jelszava”. Összességében a világszintű szellemi és kulturális egységesedést, de összeolvadást és értékvesztést is jelenti.

3. oldal

Vegyes családok, többnyelvű gyerekek

Miképpen lehetne a gyerek magyar református önazonosságát segíteni ott, ahol a magyar református identitás van kisebbségben a családon belül?

4. oldal

Középső gyerek szindróma

Akik három vagy annál több gyereket nevelnek, tudják, a középső gyerek szindróma létező, valós jelenség, amely éveken át megkeserítheti az érintettek életét.

5. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYŰLEKEZETI LAPJA • 2015. NOVEMBER XXVI. ÉVFOLYAM 22. SZÁM

ŐRIZD MEG A RÁD BÍZOTT KINCSEKET

Minden, amit Istentől kaptunk, az drága kincs. Életünk, személyiségünk, fizikai adottságaink, nyelvünk, hitünk, kultúránk – mindmind ránk bízott drága kincsek. Ennek ellenére alig van ember, aki ne lenne elégedetlen valamivel önmagában vagy éppen mindennel, ami ő maga. Mindig mások szeretnének lenni, mint akik vagyunk. Pedig nem véletlenül vagyunk olyanok, amilyenek. Amikor Isten kiküldetését akaratóból megfogva egy élet, akkor egy egész világ, egy semmi másra nem hasonlító, egyedi univerzum fogja meg. Minden ember egyediségénél fogva megismételhetetlen kincs és érték. A különleges egyediségünknek, alkatunknak, nyelvünknek, hi-

tünknek és kultúránknak jó oka van. Isten nem véletlenül teremtett olyanakká, amilyenek vagyunk: adni akart valamit a világnak bennünk és általunk. Isten által csodálatosan megalkotott egyediségünk azt jelenti, hogy van a világon egy hiány, egy üres, fehér folt, amit csak én tudok betölteni, és senki más. Nagyszerű dolog ez! Őrizd meg a rád bízott kincseket, őrizd meg önmagadat olyan nyelvűnek, hitűnek, kultúrájúnak, amilyenek Isten megalkotott. Így van rád szükség! Ami viszont rossz benned, azt távolítsd el magadtól, hogy tisztán ragyoghasanak értékeid! Az egymással való összehasonlítgatás, más kincseinek megkívánása, és a sajátunk megvetése pedig elpusztít bennünket.

TEHER

Isten teremtett csodálatos rendje ismét kapott egy nyilvános pofont. Az egyik legfelkapottabb és legszebbnek mondott amerikai énekesnő-díva drámai hangon jelentette be a minap, hogy nem boldog a terhességével: „Őszinte leszek. Számomra a terhesség életem legszörnyűbb élménye. Egy pillanatig sem örülök neki, és nem értem meg azokat, akik azt mondják, hogy terhesnek lenni egy öröm” – nyilatkozta keserű hangon ország-világ előtt.

A hölgy eddigi pályafutása már eddig is bővelkedett botrányokban és érthetetlen megnyilvánulásokban, ami nem is csoda, hiszen a reflektorfényben csak az tud megmaradni, aki valami igazán eredetit produkál. A leghatékonyabb terhességmegelőző és -megszakító gyógyszerek, valamint az abortusz immár művészi szintekre tökéletesített gyakorlata mellett gyanítható, hogy az említett hölgy a saját terhességét és gyermekvállalási hajlandóságát is csak mint az előadás egy jól megtervezett és természetesen jól fizető jelenetének fogta fel. Fizetett is a hír rendszeresen, hiszen az elmúlt hónapokban rendszeresen benne volt a bulvársajtóban a hír. Ám most történt valami, ami miatt érdemes foglalkozni a hölgygel: szembesült a gyermekvállalással járó áldozattal. Amihez pedig – mármint az áldozathozatalhoz – nemigen volt eddig a hölgy szokva. (folytatás a 2. oldalon)

TEHER

(folytatás az 1. oldalról)

A gyermekvállalás sok figyelmet, alázatot és lemondást igénylő szolgálat. Áldott teher, ahogy a régiek még mondták. Mégis, hitvalló nagyanyáink még örömmel vállaltak gyermekeket, nem egyet-kettőt, de annyit, hogy egy kezükön aligha tudták megszámolni hányat. Egy-egy család az egyházi születési anyakönyvnek fél oldalát is megtöltötte.

Régen, amikor még kézzel és sulykolófával mostak, és főzték a pelenkát, nem pedig eldobták, örömmel vállalták az áldott terhet. Ma nagyanyáink számára elképzelhetetlen és felfoghatatlan technikai vívmányok teszik könnyűvé a hétköznapi házimunkát is, mégsem kell a gyermeknevelés áldott terbe. Mi változott?

A teher és a szolgálat nem vállalása elértekteleníti az embert. Az Istentől kapott megbízás visszautasítása árulásból, hűtlenséghez, pusztulásra vezet. A Szentírásban közvetlenül a föld őrzésének és művelésének parancsa után történik a bűneset. A kísértésnek való engedés, a bűnbeesés nem a semmiből jelenik meg, ahhoz jól kitaposott út vezet.

A csábítás tartalma nem egyszerűen egy gyümölcs volt, nem egy fa termésében gyönyörködött az első emberpár, hanem a lehetőségben, hogy olyan legyen, mint Isten. A bűneset a modernitás kezdete is: olyan leszek, mint Isten, nem fogok a föld őrzésével és művelésével foglalkozni. Azt rábízom másra: a napszámra, a migránsra, a szomszédra, az alkalmazottra. Gyereket is neveljen más, nekem arra nincs se időm, se kedvem, hiszen fontos dolgom van: olyannak lenni, mint Isten.

Csak hogy gyümölcs, gyermek, boldog családi élet, áldás és öröm nem terem magától. Elmúltak azok az idők, mi magunk tagadtuk meg azokat az időket. Ma is lehet ugyan örömmel gyönyörködni a családi élet és gyermekeink szépségében, de annak már ára van: a vérértékel való szolgálat terbe.

Az Istenhez visszatérő ember alázatossal és örömmel mond igent a teherre, a szolgálatra: hogyan mondana, hiszen Isten rendelte azt a bűnbeesett embernek, mint egyetlen módját a teremtett világ rendjében való megmaradásnak. Mert az Édenkertbe nem vezet vissza más út, csak az Isten rendelkezéseinek való engedelmisség. Az a család pedig, és az a nemzet, amelyik engedelmeskedni nem akar, hanem olyanná lenni, mint Isten, az kivágatik a föld színéről. Mert akinek az engedelmisség teher, annak gyermekvállalása is csak terhesség. Aki Isten rendelkezéseiben gyönyörködik, annak viszont áldott állapot.

ISKY ISTVÁN

ÉLETÜNK SZÉPPÉ VÁLTOZHAT

„Bizony én azt a vállamon hordanám, és korona gyanánt a fejemre tenném!” (Jób 31,36.)

Nagy különbség van az általunk megélt élethelyzetek és a mások által ábrázolt, elmesélt élethelyzetek között. Ha például találkozunk egy kedves ismerősünkkel, és az arról kezd beszámolni, hogy milyen sok fájdalom, gond és próbatétel érte őt a közelmúltban, akkor

elkezdünk szánakozni, próbáljuk beleélni mi is magunkat szomorú helyzetébe. Ez a fajta empátiás érzés sokszor tűnik valóságnak számunkra is, magunkévá tesszük a gondok, nehézségek terheit, de mégsem vagyunk az „első vonalban”, mégsem vagyunk mi a szenvedők, a tényleges teherhordozók.

Sokszor ilyen a mi keresztyénségünk is. Jó a templomban hallani róla, jó egy kicsit beleélni magunkat a szerető szívű tanítvány helyzetébe, békességről beszélni a „templom falain belül”. De ahogy a hétköznapi életbe belépünk, minden megváltozik.

A vasárnapi, ünnepi istentiszteletet nem kíséri a hétköznapi istentisztelete. A terhek pedig nem vasárnap találunk ránk, hanem a hétköznapi életben, a templom falain kívül kellene a terheinket Isten színe elé vigyük.

A megpróbáltatások közepette is Jób arról tesz bizonyosságot és vallomást, hogy ő nemcsak empátiás módon „belehelyezkedik” istenfélő szerepébe, hanem valójában érzi azt, hogy itt az ő életéről van szó. Ő az, aki hisz, aki istenfélő, aki komolyan veszi a gondviselő kegyelmét, próbatételét és rehabilitációját. Életünk széppé változhat, ha a mi életünk is a Jóbéhoz hasonló módon, a maga valóságában tesz bizonyosságot Istenünk szeretetéről.

A bizonyosság pedig Istennek drága ajándéka, amelyet az Ő Szent Lelke által helyez a szívünkben. A legnagyobb terheink közepette is egyedül csak Isten jelenlétének és irgalmának bizonyossága az, ami megsegíthet bennünket.

KISS JÓZSEF

ISTEN TART MEG

„Pedig az eledel nem tesz minket kedvesekké Isten előtt; mert ha eszünk is, nem leszünk gazdagabbak; ha nem eszünk is, nem leszünk szegényebbek” (1Kor 8,8)

Gabriel García Márquez, Nobel-díjas kolumbiai író, egy kiáltványt fogalmazott meg az „eltévedt orvostudományról”, melynek lényege, hogy az embertől az életet adó fő örömeiket megpróbálják elvenni. Az akkori orvosok tiltásai így hangzanak: ne igyál egyáltalán alkoholt, mert árt az egészségnek; ne fogyasztsál cukrot, mert cukorbeteg leszel; ne napozál, mert bőrrákot kapsz; ne dohányozzál, mert tüdőbeteg leszel, és folytathatnánk a sort.

A reklámokból, manipulatív híradásokból is könnyen észrevehetjük, hogy sokat foglalkoznak manapság az emberek az evéssel. Mennyi kalóriát tartalmaz az illető termék, gluténmentes-e a kenyér, milyen E-adalékokat tartalmaz. Természetesen nem azt szeretnénk hangsúlyozni, hogy felelőtlenül fogyasszunk, hanem arra kívánunk rávilágítani, hogy mind ezen magatartás mögött az húzódik meg, hogy kultúránkat a haláltól való félelem rázza. Azt

hisszük elanyagiasodott világunkban, hogy az étel tart meg bennünket, az a legfontosabb esszencia.

Már Jézus is arra figyelmeztetett, hogy nem az teszi tönkre az embert, ami a száján bemeleg, hanem az, ami elhagyja azt. A fenti vers Pál apostol választását fogalmazza meg a korinthusi gyülekezet tagjainak, akik a bálványáldozati hússal kapcsolatosan kérdeznek. Ez azt a húst jelenti, amely a pogány kultuszok áldozati állataiból származtak, és a templomokban rendezett ünnepi lakomákon fogyasztottak el, vagy piacon értékesítettek. Isten előtt a bálványáldozati hús evése önmagában semmit sem számít, ha viszont valaki ezáltal valaki mást arra kényszerít, hogy olyasmit tegyen, ami belsőleg nem tud vállalni, az az illetőt a bűnbe viszi, és így az az „erősek” vétké miatt megbotránkozik.

Napjainkban nem az a legfontosabb kérdés, hogy ki hogyan és milyen kulturális környezetben dicséri az Istent, hanem az, hogy mindez „léleken és igazságban” történjék. Nem az ételek evése vagy elutasítása, hanem Isten tart meg.

KIRÁLY LAJOS

SZINKRETIZMUS ÉS GLOBALIZÁCIÓ

Globalizáció – hangzik a 21. század nyugati világának „jelszava”, mely összességében a világszintű egységességet és univerzalizálódást jelenti. Valós és virtuális hálózatok kapcsolják össze a glóbusz minden országát, mindnyájan egy „globális család” vagy „globális falu” részei vagyunk.

Foglalkoztat bennünket, hogy mi történik a világ másik felén, mert az immár a mi életünkre is hatással lehet, vagy már hatással is van! Gazdasági, társadalmi és kulturális érdekek feszülnek egymásnak, a távolságok és az utazási (és szállítási) idő csökkenésével a közvetlen közelünkben, kikerülhetetlenül.

A multikulturalitás pedig magával hozta a más vallásokkal való találkozást is. Bár ez nem újdonság az európai kereszténység számára, hiszen a pogány Római Birodalommal is találkoztunk egyszer, a helyzet mégis alapvetően más. Akkor ugyanis a megtűrtből fokozatosan vált a keresztényen vallás (mint egyház, nem mint hit!) és kultúra kizárólagossá, akár erőszakkal is (ami idegen Jézus tanításától).

A gyarmati rendszer megszűnése után azonban egy csapásra megváltozott a világ! A politikai hegemoniával együtt ugyanis a vallási felsőbbrendűség is megszűnt, ráadásul fokozatosan egyfajta Nyugat-ellenesség is kialakult, aminek következtében a keresztény misszióban is az újfajta gyarmatosítás eszközeit gyanították.

Istenen és Krisztuson kívül nincs üdvösség! – szól a keresztényen tanítás, csakhogy ma már más környezetben. Mára ugyanis nemcsak a pogányok és más vallásúak „üdvhelyzete” a kérdés, vagy az, hogy más vallás is adhat irányt, életcélt és lelki erőt a követői számára, de fennáll annak is a veszélye, hogy észrevétlenül olyan gondolatokat és gyakorlatokat teszünk magunkévá, ami nem a Szentírásból származik. Ilyen például a reinkarnáció (lélek-vándorlás) tetszetős gondolata; a jóga-gyakorlat, amely egyesít az univerzális lélekkel (Istennel); Jézus, mint pártus herceg-elmélet, vagy az ősmagyar pogány vallás újraélesztése (tálsók, sámánok).

A szinkretizmus (eltérő vagy ellentmondó nézetek összeegyeztetésére irányuló törekvés)

csábítása mindig is ott kísértett Isten népe körül. Az Ószövetség népe mindig is harcolt az idegen istenek ellen (aranyborjú, Baál-kultusz). Amíg ezt tette, addig Istentől kapott identitását szilárdan tudta őrizni, de amint engedtek a jól hangzó elméleteknek, létük is veszélybe került.

Az újszövetségi egyház szintén szembe kellett nézzen ezzel a problémával, ahányszor csak a pogány filozófia nyelvén meg kellett fogalmazza hitének alapjait. A mai keresztény ember pedig szintén ki van téve a szinkretizmus jól hangzó (de Krisztustalan) ámitásának. Az „újpogány” világban így válik „hitvallássá” a jelmondat, miszerint: hiszek én a magam módján, vagy a mindenkinek igaza van a saját szemszögéből!

A szinkretizmus éppen ezt jelenti: relativizálja és viszonylagossá teszi a vallás és az egyház hitének megszokott értelmezését. Minden viszonyítás és a korszellem kérdése!

Leonardo Boff, a brazil származású kortárs vallásfilozófus a következőképpen foglalta össze a vallási szinkretizmus fokozatait. Az első az addicionális szinkretizmus, amelyben a vallásos elemek összeadódnak, de még nem ötvöződnek (pl. jóga). A második az illeszkedő szinkretizmus, ami tulajdonképpen behódolást jelent (pl. fekete rabszolgák fehér szenteket tisztelnek). A harmadik a felszínes keveredés szinkretizmusa (sokféle istenség egyszerre történő tisztelete a politeista vallásokban), a negyedik a harmonizáló szinkretizmus, ami a formák egyeztetése mellett igyekszik a tartalmat is megváltoztatni (pl. a görög-római pogány istenek megfeleltetése). Az ötödik a fordítás szinkretizmusa, amikor egy vallás fogalmait egy másik vallás fogalmi rendszerével próbálják leírni a párbeszéd érdekében (ez nélkülözhetetlen a külmiszióhoz). Az utolsó pedig az ötvözeti szinkretizmus, ami az együttélés révén a fogalmak hosszú és lassú átvételét és meghonosodását jelenti.

A szinkretizmus elleni (magától értetődő) „ellenszer” a szilárd vallási identitás. A kereszténynek alapvető kérdése az üdvösség. Éppen ezért minden a megváltás kérdéskörében bontakozik ki. Ezt követi például Heidelbergi Káténk hármass felosztása is, ami az ember nyomorúsága–megváltása–hálaadása felépítést követi.

Más vallást azonban más életterület foglalkoztat, ezért – Isten mindent átfogó szeretetéből kiindulva (Ninivében még az állatokat is sajnálja!) – a keresztény ember be kell lássa, hogy mások üdvösségének kérdése egyedül Isten dolga! A mi dolgunk viszont az, hogy Krisztusban való hitünk értékei szerint éljünk, és azokat felmutassuk!

„Nincsen üdvösség senki másban, mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnénk.” – írja Lukács az ApCsel 4,12-ben. Mi ehhez a hitvalláshoz ragaszkodjunk!

TOKÁR SÁNDOR

CANTERBURY ANSELMUS

Canterbury Anselmus-t (1033-1109) a középkori skolasztika (az ókori görög filozófusok tanításai és a keresztény hitelvek összhangba hozására törekvő irányzat) atyjaként tartja számon a teológia tudományában. Ezen kiüntető megnevezést azzal érdemelte ki, hogy korát megelőzve felismerte a tudomány hitel szembeni ellenvetéseinek lehetőségét, és a hit ésszerűségét hangsúlyozta. A „megértést kereső hit” szemléletével a hit megerősítésére törekedett.

A reformáció tanait majd' fél évszázaddal megelőzve hirdette, hogy az úrvacsora jegyei csak a hit és az értelem számára válnak Krisztus testévé és vérévé, amiben a hívek szellemi módon részesülnek. A Szentírás értelmezésével kapcsolatban azt vallotta, hogy nem elég az ókori egyházatyákat ismételtetni, az ember saját értelmével is a hit felismerésre kell jusson. A hit tartalmának „miként-jét” boncolgatta, de eközben egy pillanatra sem vesztette szem elől, hogy a megértés sem cáfolni, sem megalapozni nem tudja és nem is akarja az ember Istenbe vetett hitét. Az ész tehát elmélyíti a hitet, és nem akar annak helyébe lépni.

Anselmus öt érvet sorakoztatott fel a megismerés fontosságának láhúzására. Véleménye szerint az egyházatyák rövid életük alatt nem tudtak eleget elmondani a hitről; az ember soha sem ismerheti meg kimerítően Istent; Krisztus az idők végezetéig kegyelmi ajándékokban részesíti egyházát, és ezzel együtt a hit megismerése is folyamatosan fejlődik; az Írás is a hit megismerésére buzdít („ha nem hisztek, nem fogtok megismerésre jutni” – Ézsaiás 7,9 a latin nyelvű fordítás szerint); a boldogító „istenlátás” mélyítése az egész keresztény élet célja.

A reformáció idején ugyanezen megítélést Róma veszélyesnek ítélte, mivel a pápai Szentírás-magyarázat kétségbevonását látta benne, ami az egyház egységét fenyegette. Anselmus öt érvét az önálló gondolkozásra mégsem vetették el, de Luthert mégis felforgatóknak tartották, és minden eszközzel feltartóztatni igyekeztek, útját állni azonban már lehetetlen volt. (Ulrich G. Leinsle, A skolasztikus teológia története című könyve alapján).

T. S.

CSALÁDI „NEMZETKÖZI KONFLIKTUSOK”

Talán mosolygunk is a címen, de ez nagyon is komoly gondokat okozhat két különböző kultúrából érkező pár közös életében. Eleinte talán még érdekesebbé is teszi a partnert eltérő kultúrája és az általa beszélt, számunkra nem az anyanyeljjel magunkba szívott nyelv. Aztán ez a különbség egy újabb, igencsak éles konfliktusforrássá válhat...

A szerelem nem ismer határokat! Igen, sőt Krisztushoz tartozó embereként nem kellene érintsen a személyválogatás sokszor szívet is megtépő bűne. De azért mégis a párválasztás alkalmával tanácsos azt is mérlegelni, hogy az amúgy is számtalan konfliktusforrást rejtő jövőben a kulturális, nyelvi különbségek is sok mindent elhasító ékeket üthetnek két egymást szerető ember közé. Mi legyen a gyerek „anyanyelve”, hol keresszéljük, milyen óvodába, iskolába járassuk... sorolhatnánk.

Gyermekünknek, magától értetődő módon, nem csak génjeinket, de kultúránkat, identitásunkat, gyökereinket is tovább adjuk: vallás, anyanyelv, történelem, szokások, nemzeti érzések... Párunkkal kapcsolatban is már úgy tevődik fel a kérdés, hogy szeretnénk-e, hogy gyermekünk is az ő életfelfogása, vallása, szokásai szellemében nőjön fel? Ezt mind tanácsos párunkkal együtt jó előre átgondolni.

A konfliktusok enyhítésében, elkerülésében sokat segít két nagyon fontos dolog: az Isten előtt való közös megállás, és az egymással folytatott kommunikáció. A már említett dolgokban jó, ha előre meg tudunk állapodni. Nem hátrány, ha képesek vagyunk a rugalmasságra. Nem érvényesülhet mindenben a mi akaratunk, és a számunkra kevésbé fontos dolgokban engedelményeket tehetünk. Figyeljünk oda nem kimutatott és kimondott érzéseinkre egyaránt, mert a gyerek öröklí magatartásunkat is. Észreveszi elfojtott érzéseinket, indulatainkat is.

Téves az az elképzelés, hogy a beolvadás (a származási kultúra feladása) segít a társadalomba való sikeres beilleszkedésbe. Ellenkezőleg! A saját nyelvben és kultúrában való tudatos megmaradás illetve az idegen nyelv és kultúra alapos ismerete segít elkerülni a beolvadást. Isten a hit ajándéka mellett nyelvet, kultúrát is bízott ránk, és ha ránk bízta, akkor számon is fogja kérni tőlünk!

Sz. JÓZSEF

VEGYES CSALÁDOK, TÖBBNYELVŰ GYEREKEK

Anya és apa szeretik egymást. Ez az, ami igazán számít, ez a ragaszkodás minden más esetlegesen felmerülő akadályt elhárít. Biztosan így van ez, de a családon belüli két- vagy többnyelvűség buktatóiról a vegyes házasságban élők tudnának csak igazán sokat mesélni.

Egyre gyakrabban felvetődő kérdés, hogy miképpen lehetne a gyerek nyelvfejlődését, magyar református identitását segíteni ott, ahol apának és anyának nem azonos az anyanyelve, mi több, a magyar református identitás van kisebbségben a családon belül? A gondos szülők nem szeretnék összezavarni beszélni tanuló csemetéjüket. Ki adja fel önmagát, szükség van erre egyáltalán? Miért is kellene lefordítani bármilyen más nyelvre azt, hogy hinta-palinta, tyúkcom mondja: kitrákoty, vagy az Óperenciás tengeren is túl, ahol a kurta farkú malac túr...

A dolog működhet, úgy, hogy mindenki elégedett lehessen. Csak tanácsos néhány szempontot komolyan figyelembe venni. Többnyelvű családból sokféle lehet, de két nagyobb csoportot különböztethetünk meg: azok, akik a családban több nyelvet használnak, de ezek egyike megegyezik az országban használt nyelvvél (pl. magyar-román család Romániában). És van olyan, hogy többnyelvű család eltérő környezetben (pl. magyar-román család Angliában).

Megválaszolást igénylő kérdés, hogy melyik nyelvet fenyegeti a „kihálás” veszélye, és mi a teendő, hogy megakadályozzuk? Ha mondjuk, a család egy Angliában élő magyar-angol vegyes-család, akkor az angol nyelvre nem feltétlenül kell akkora hangsúlyt fektetni, hisz azt a gyerekek meg kell tanulni, és a helyzettől adódóan el is fogja sajátítani. Itt a magyar nyelv ápolására kell tudatosabban odafigyelni! A gyerek azt a nyelvet fogja majd jól érteni, amit gyakran hall, de azt a nyelvet fogja helyesen használni, amit ő maga is gyakran kénytelen használni.

Ha egy nyelvet meg szeretnénk jól tanítani gyermekünknek, akkor figyeljünk oda, hogy azt halljuk és használtassuk vele. Azokban az országokban, ahol a lakosság nagy része többnyelvű, ott nem gondolkoznak azon, hogy vajon a gyerekek káros-e a korai többnyelvűség. Természetes, hogy a gyerekek ebbe a többnyelvűségbe nőnek bele, ez az ő életük része. A nemzetállamokban, mint pl. Románia, Magyarország, ez már vitatéma, sőt a többnyelvűség gyakran elválaszt a társadalmi többségtől.

A családon belüli többnyelvűség lehet priviligium, presztízskérdés (külföldi, drága iskolában tanulni; nyugati férjet-feleséget szeretni?!), ugyanakkor a többségi társadalom lenézte, lenézi a vegyes-, illetve többnyelvű családokat. Mindezek mellett azt is el kell ismernünk, hogy a nyelvtudásnak, legyen az bármilyen nyelv, ma nagy értéke van. De elengedhetetlen továbbadnunk gyerekek számára anyanyelvünket a lehető legtisztább és legteljesebb módon.

Ha egy vegyes házasságban én vagyok a magyar fél, akkor a magyar nyelvet szükségesé kell tennem a gyerek számára. Sokféleképpen különböző nyelveken beszélhetek, énekelhetek neki már egészen kicsi korától elkezdve, de ki kell választanom egy nyelvet, az anyanyelvemet, amelyen a legtöbbet beszélek hozzá, sőt beszélgetek vele. Nem kőbe véssett szabály, de hasznos módszer az úgynevezett egy személy-egy nyelv minta használata. Azaz, adott személy adott nyelven kommunikál a gyerekekkel. A kicsik már újszülött korukban képesek különbséget tenni a különböző nyelvek között.

Nem ártunk azzal, ha több nyelven is szólunk, szólnak gyerekekhez. A gyerek már igen korán megszokja, hogy lehet természetesen kezelni a többnyelvű közeget. Igen, választani kell egy „fő” nyelvet, de közben a gyerek jelenlétében is másokkal, a környezetben élőkkel lazán használhatunk egyéb nyelveket is. Nem kell félnünk attól, hogy a többnyelvűség miatt később fog megszólalni, mint más, „normális” gyerekek. Ha ez mégis így lenne, akkor az azért van, mert a családtagok nem választottak a gyerekekkel szemben egy fő nyelvet, és a gyerek nem tudja, hogy melyik is szólalhatna meg. De ha érvényesül az egy nyelv-egy személy elve, a gyerek tudni fogja, hogy kivel milyen nyelven beszélhet, és nem késik majd megszólalni. A gyerek növekedésével párhuzamosan ez az elv is egyre lazább lesz, hisz a gyerek és a család is hozzászokik a többnyelvűség természetes használatához.

A többnyelvűség használatával kapcsolatban többféle elmélet létezik, de annyi bizonyos, és ezt nagyon komolyan kell vennünk, ha többnyelvűnek szeretnénk nevelni gyermekünket, vagy egyszerűen egy többnyelvű családban élünk, hogy gyakorlás nélkül nem működik ez sem. A folyamatos, aktív nyelvhasználathoz minimum heti 7-10 óra nyelvi közeg szükséges. Ha egy nyelvet nem gyakorolunk, akkor azt el fogjuk felejtetni, még akkor is, ha az anyanyelvünkről van szó.

Tudatosan figyeljünk rá, hogy magyar anyanyelvünk legyen a gyökér, amelytől aztán biztos talajon állva igencsak sokféle ágazhat gyerekekünk nyelvtudása. Ne feledjük, az anyanyelv nagyban meghatározza a gondolkodást. És miért ne gondolkodna gyerekekünk is azon a nyelven, melyen nekünk is megtanították a Miatyánkot?!

G. LEVENTE

KÖZÉPSŐ GYEREK SZINDRÓMA

Akik három vagy annál több gyereket nevelnek, tudják, a középső gyerek szindróma létező, valós jelenség, amely éveken át megkeserítheti az érintettek életét.

A középső gyerek helyzete nem egyszerű, és ha a környezetében élők nem próbálják valamelyest könnyíteni ezt a helyzetet, az a felnőtt korra is kiható terhet rakhat a gyerek lelkére. Szakemberek szerint a születési sorrend amúgy is személyiségformáló. Sokkal inkább igaz lehet ez a középső gyerek személyiségének alakulására.

Ő nem az első, de nem is az utolsó. Az ő érkezése már nem olyan nagy szenzáció, a szülők szinte már rutinszerűen látják le a vele kapcsolatos feladatokat. Ezért kicsivel kevesebb élményszerű, lelkesedő figyelem éri a másodikát. A nagyobbik már szinte minden főszerepet eljátszott: első mosoly, szó, lépések, stb. A kisebb pedig még kicsi, így rá meg azért irányul több figyelem.

Előfordulhat, hogy a középső egy áthatolhatatlan falat épít maga köré, magányossá is válhat. Hamarabb „érik”, komoly, és ezért a szülők feladatokat, a nagyobbat illető feladatot is reá bíznak, aminek ő nem örül feltétlenül. Ez általában, nem növeli az önbizalmát, hanem kicsit vesztesnek érzi magát, akinek mások feladatait kell elvégeznie. Az is előfordul, hogy a középső bizonyítani akar szüleinek, ezért vakmerő dolgokat vállal, melyek sokszor sérülésekkel járnak.

Nem szándékos önrombolás, hanem figyelemfelkeltés céljából. A legtöbb esetben a középső gyerekek kettős féltékenységgel kellene megküzdenie, s közben nagyon sokszor túlságosan alulbecsüli magát, illetve a családban elfoglalt helyét. Megoldás lehet, hogy ha a szülők észreveszik, hogy a középsőnek a fentebb említettekhez hasonló problémái vannak, akkor igyekezzenek rábírni a gyereket, hogy mondja el érzéseit, véleményét, igényeit. Jó tudatosítani, hogy a családban mindenkinek egyformán fontos, meghatározó helye és szerepe van.

A középső gyerek mindemellett ambíciózussá válhat, hiszen sikerre, figyelemre vágyik, és ha ezt nem kapja meg otthon, akkor majd megkapja tanulmányi eredményei miatt vagy később a munkahelyén. Végso soron építi a jellemét a helyzet, és képes lesz erőfeszítéseket tenni céljai elérése érdekében, csak éppen nagy valószínűséggel nem lesz elégedett soha mindazzal, amit elért, mert az alapvető igénye, a szülei szerető figyelme utáni vágy, a lelke mélyén megmarad.

A másik út a csibészség, vagyis a középső gyerek, amikor ráébred szorult helyzetére, sajátos mentőakcióba kezd. Akadnak családok, ahol a baleseti sebészet már ismerősként

üdvözli a középső csemetét, mert mindig vele történik valami. Leesik, felborul, beszorul, eltörik valamelyik végtagja. Persze nem szándékos önrombolásról van szó, csak arról, hogy kalandor módon keresi a gyerek – és majd később a felnőtt is – a kihívásokat, hogy bizonyítani tudjon a szüleinek, a környezetének. Hogy kitűnjön a sorból, és végre ráirányuljon a tekintet.

Felnőttkorban gyakran választanak maguknak valamit az extrém sportok közül, hiszen kalandkereső kedvük – és a bizonyítási vágy – egy életen át elkíséri őket. Akad még egy jellemzője a középső gyerekeknek, mégpedig a humor. Nagy eséllyel válnak ők a család, az osztály ügyeletes bohócává. Bár sokszor igazából nincs is igazán inyúkra a szerep, azt hamar észreveszik, hogy a humor tállása érték, amellyel csillogni lehet. Persze – főleg gyermekkorban – a mértékkel sokszor akad még baj, de később valóságos társasági kincsé válnak a középső gyerekek, mert humoruk és könnyed magatartásuk szórakoztató a környezet számára.

Ha a gyerek érzi, hogy a születési sorrendtől függetlenül értékeli személyiségét, megbecsülik, nagyra tartják, szeretik, sokkal zökkenőmentesebb lesz számára a születési sorrendből adódott szorítást elviselni.

Minden gyermek számára nagyon fontos, hogy a szülő tudatosítsa benne Istentől kapott értékeit, és a közösségben, gyülekezetben való hasznosságát. Vannak gyermekek, akik erre rájönnek maguktól, de vannak, akiket hosszú éveken keresztül kell biztatni, bátorítani. A középső gyerek könnyen elcsúszhat, elvadulhat a családtól, de könnyen megtapasztalhatja azokat a kincseket, amiket Isten neki adott, és amelyek hasznosak mind a nagyobb, mind a kisebb testvérei számára.

A családi közös imádkozások, bibliai történetek megbeszélése és a végtelen szeretet a középső gyerekekből is győztes királyfit tudnak alakítani.

A FERGETEG

A nyár úgy felperzselt a földeket, mint-ha egyenesen kemencéből fújná a meleget.

A szomszédasszony s három fia a hártárt járták bizony még a déli rekkenő melegben is. Hátukon tele zsákkal tértek haza, mikor emberfia ki sem merészkedett a mezőre. Gyógynövényeket gyűjtögettek kerek négy hónapig. Felhordták a padlásra, kitegették a csűrben, a tornácra, az eresz árnyékában. Esténként megtelt a levegő zsályá, zsurló, kakukkfű, cickafark, menta, kamilla illattal. Olyan fuvallat jött padlásuk felől, mintha Isten patikát, teásboltot nyitott volna a háztető száraz zugában.

Minden nap teregették, átforgatták az illatos rendek, és reménységgel számolgatták, mennyi pénzt kapnak érte.

– Vehetek össze egy malacot, nektek fiúk táskát, cipőt, ruhákat – örvendezett az anya.

...De bizony az égi számítás nem mindig csak „egyszer-egy”.

Egyik augusztus végi napon ismét a mezőt, az erdőszélt, a lankákat járták mind a négyen. Az ég kékje szikrázott a napsütésben, mint egy tisztára mosott kristálypohár. Aztán csak úgy hirtelen, a semmiből előbb villámlott, aztán dörgött, és teljes erőből megnyitkát az égi csatornák. Pillantásom a szomszéd háztetőre esett: nagyon sok cserép volt felhúzva rajta és pászmákban esett be az eső.

Teljesen átázva, reszkető lábakkal s szívvel értek haza, és már messziről láthatták ők is a bajt. Oda lett a szomszédék nyári munkája.

Mérgében az anya mindhárom fiát leszidta gondatlanságuk miatt. Aztán próbálták menteni, amit még lehetett: azt a néhány szárazon maradt fűcsomót a padláson s az eresz alatt. Egy szempillantás alatt tönkre ment fádadozásuk eredménye. Hiába volt a gondos gyűjtögetés, teregetés, hiába való kezük-lábuk karcolásai.

– Szegény embert még az ág is húzza – szögezte le a nagyobbik fiú az ősrégi közmondással szerencsétlenségüket, és bement sírni a lesötétített szobába.

– Jó az Isten, majd kialakul valahogy – válaszolt a kisebbik felnőttesen okos fejével.

Másnap reggel áthívtuk fát vágni a nagyobbikat, a középső legénykét a falu bírta meg teheneket őrizni a fennmondott csordás helyett, a kisebbik s az anyja ismét határt jártak szedret, csipkét szedve.

Esténként a tornácra már nem számolgatták vagyunkájukat, a pénz, amit aznap gyűjtögettek össze, hanem a hulló csillagokat nézegetve köszönetet mondtak „szerencsájukért”.

HÍRFOLYAM

ÉRHATVAN – Nagykárolyi eme. Hálaadó istentiszteletet tartottak okt. 11-én a Tasnádszántói Ref. Egyházközséghez tartozó érhatvani szórványgyülekezet templomának felújítása alkalmából. A felújítást helyi összefogással és egy vállalkozó támogatásával végezték el. Az egyházmegyében az utóbbi két évben több kisgyülekezet templomát vagy éppen gyülekezet nélkül maradt templomot újították fel: Bere, Csomaköz, Érhatvan, Érszodoró, Krasznacégény. *(Sztmári Friss Újság)*

CSOKALY – Érmelléki eme. Okt. 11-én Csokaly református gyülekezete ünnepi istentisztelet keretében ülte meg a templom fennállásának 290. évfordulóját. Az alkalmon Csűrű István püspök hirdetett igét; közreműködött a csokalyi férfi- és ifjúsági kórus; a gyülekezet nőtagjai énekekkel és verssel szolgáltak. A már korábban belsőleg felújított templom várja tetőszerkezetének felújítását, bádogtetőről cseréptetőre visszaállítását. *(Ér TV)*

ÁKOS – Nagykárolyi eme. Tizennegyedik alkalommal tartott okt. 18-án templom- és gyülekezeti napot az Ákosi Református Egyházközség. Az ünnepi alkalmon, a már restaurált festett padokban, együtt imádkoztak a nyolc évszázada álló műemlék templom és gyülekezetének jövőjéért, igét hirdetett Mike Pál magyarkéci ref. lp., közel egyórás koncerttel szolgált az általa vezetett Élő Kővek keresztyén zenekar. *(frissujsg.ro)*

KÖKÉNYESD – Sztmári eme. A kökényesdi missziós egyházközség megalakulásának hatodik évfordulójára emlékeztek okt. 18-án. A kicsiny gyülekezet a helybeli görög-katolikus kápolnában tartja istentiszteleteit, Elek Arnold halmi ref. lp. beszolgálásával. Az alkalmon részt vettek a helybeli felekezetek pásztorai, valamint a gyülekezet születésénél bábáskodó Fodor Lajos nyugalmazott lp. is. *(refszatmar.eu)*

SZOLNOKHÁZA – Érmelléki eme. Hálaadó istentiszteletet tartottak a félszázlelkes sándorfalvi-szolnokházi társ-egyházközség szolnokházi templomának felújítása alkalmából okt. 18-án. Az Érszöllős községhez tartozó gyülekezeteket Illyés Zsuzsanna ref. lp. pásztorolja. Az ünnepi alkalmon Csűrű István püspök és Rákosi Jenő érmelléki esperes mellett helyi önkormányzati vezetők is részt vettek. *(facebook.com)*

KONFIRMÁCIÓ MAGYARCSÉKÉN

Gyönyörű nyári napra ébredtünk. Ünnepel a magyarcséki, kis szórványgyülekezet és velük mi is: belényesújlakiak, nagyváradiak, magyarországiak, Ausztriából, Belgiumból, Amerikából érkezettek, akik erre az alkalomra érkeztek Magyarcsékére. Gépkocsik tucatja jelzi: ünnepel a kis szórványgyülekezet.

Hónapokkal előtte készült a gyülekezet gondnoka is. Kutassi Sándor és felesége, Erzsébet asszony, Pocsai István és felesége, Zsuzsanna, erre a jeles napra: konfirmációra. Új villanyvezeték, hat gyönyörű, fából faragott csillár, a hátsó udvar felújított imaház virágokból díszítve várja azt a pillanatot, amikor az Amerikából hazajött gondnok úr leányunokája, Júlia, konfirmációi fogadalmat tesz, ahogy ő mondja a „tata templomában”. Kis unokáim jutnak eszembe, hiszen ők is úgy tudják, hogy a belényesújlaki templom a „tata temploma”.

Zsúfolásig megtelt a kis templom, 80 torokból száll Isten felé az ősi zsoltár: „A Sionnak hegyén Úr Isten... tehozzád az emberek, jönnek mindenünnen.” (65. zsoltár)

Az igehirdetés után, aminek alapigéje az 1Sám 3,19 volt, a kikerdezés következett, amikor is Kutassi Júlia értelmesen, tökéletes magyarsággal, hittel tett bizonyosságot Isten és gyülekezet előtt az ő hitéről, és egyben fogadalmat tett, hogy ezt az egyházat, református egyházunkat, melynek a mai nap felöltött tagjává lett, soha el nem hagyja, meg nem tagadja.

Szavlatok és köszöntések hangzottak el: Boros Barbara Belényesújlakról Máté Lajos: Köszöntő című versét szavalta el, majd Barabás Boglárka Nagyváradról Reményik Sándor: Békesség Istentől című versét mondta el. Közös ének következett a lelkipásztor és családja részéről: Református magyar vagyok, az egy Istenet félelem!

Következett konfirmációi ünnepünk csúcspontja, az úrvacsoraosztás, amikor együtt unokák, szülők, nagyszülők, testvérek, jó barátok

valóságosan megéltük, hogy mit jelent egy kenyérből és egy pohárból testvérként osztolni. Harmincan vettük úrvacsorát azokból a kelyhekből, amit az amerikai református gyülekezetől kapott ajándékba a kis szórvány gyülekezet még 2000-ben.

Felejthetetlen emlékeket vésett ez az ünnep mindnyájunk szívébe, megtapasztalva, hogy milyen hatalmas erőt jelent a hit, a közösség, az ősök munkájának és a reánk hagyott értékeknek a megőrzése, milyen csodálatos dolog tudni, hogy a szórványban is van élet, hogy Isten ott is közöttünk van.

BOROS ISTVÁN
lelkipásztor

id. KUTASSI SÁNDOR
gondnok

MAGYARCSÉKE. Nagyváradtól délkeletre, Tőkefalva és Dusafalva között, a DN76-os főút mentén fekvő település.

Nevét 1399-es összeírásakor említették először írásos formában Cseke néven, mint a Telegdi család birtokát. 1737-ben a Telegdiak magvaszakadtával királyi birtok lett, majd a Korda család lett a földesura: előbb Korda János, majd a 20. század elején Korda Andor birtoka lett. Az 1900-as évek elején 1005 lakosú település volt, lakosai oláh ajkú, római és görög katolikus valamint görögkeleti vallású lakosokkal. A település házainak száma ekkor 160 volt. A település évszázadokon át híres volt fazekas mestereiről is.

Magyarcséke a trianoni békeszerződés előtt Bihar vármegye Magyarcsékei járásához tartozott. A 2002-es népszámlálás szerint 977 lakosa közül 962 fő román, 15 fő magyar nemzetiségű.

NÉPESSÉG ÉS CSALÁD KÉRDÉSE A BÁNSÁGI KONFERENCIÁN

Áldás, népesség! Letelepődés-elvándorlás a Bánságban címmel két napos, több szempontból is rendhagyónak mondható konferenciára került sor a temesvári Új Ezredév Központban.

Amikor a konferencia programját állította össze a két szervező, dr. Hermán M. János és Gazda István házigazda-lelképásztor, a téma korántsem volt annyira aktuális, mint szeptemberben, a program ideje alatt is kibontakozó migránsválság közepette. Így még érdekesebbé vált minden előadás és áhítat, az eredeti téma és a körülöttünk történő események akaratlanul is beszélni kezdtek egymással. Nem lehetett úgy keresztyénségről, hitről, vándorlásról és megérkezésről beszélni, hogy ne lett volna ott a szövegben és szövegösszefüggésben az éppen vándorló tömegek mozdulása, Európa tanácsatlansága, az erőteljes keresztyén európaiság fájdalmas hiánya.

MŰVÉSZ(ET)I ÉLMÉNYEK

Úgy éreztem, a teremben nagyon sokan fellélegeztek, amikor Téglályné Herman Rebeka megadta az alaphangot Horváth Piroska, Ausztriában élő és alkotó festőművész kiállításának megnyitóján. Horváth Piroska a virágokat bírja szóra, képein a virágok, lilák, kékek, élénkek, visszafogottak, határozott és határozatlan kontúruiak – beszélnek és szeretnek. Ezek a képek értünk születtek, ezt első pillantra mindenki megértette.

A második nap szép élménye volt a Népeesség Istentől c. dokumentumfilm, amelyet Xantus Gábor rendezett, és amelynek Csépf Sándor főmunkatársa volt. Mezőséget, Kalotaszéget, Szilágyságot jártuk be az operatőr szemén keresztül, elérvült és omladozó templomokat, románul beszélő magyar reformátusokat (!) láttunk, arcokat, idős, kendős néniket, földet, és még több, ránk hulló földet. De Istennek hála, életerős fiatalasszonyokat, esküvőt és olyan mondatokat is, amelyek biztatást sugároztak.

ELŐADÁSOK A KÖZÖSSÉGI LÉTRŐL

Áldás, népesség – talált rá annak idején Csépf Sándor a mozgalom találó, a tartalmát ötletesen kifejező nevére. Merthogy van okunk megerősíteni leányainkban, fiatal asszonyainkban, hogy a gyermek – áldás. És van okunk afölött is gondolkodni, hogy miért nem áldás, és bizonyos régiókban már nagyon régóta, magyar népünk körében a sok, a sokadik gyermek. Áldás, békesség – köszönné a református magyar emberfia itthon, otthon, de ezt gyakran valahol máshol teszi, más nyelven. A kis herceg mélabús szövegéből megtudjuk, hogy: az embereknek nincs gyökerük, és ebből sok bajuk származik. Itt, a Bánságban, ezen a török idők után elnéptelenedett régióban, a falvakban, a településeken, ez hatványozottan

igaz. Svábok jöttek, magyar katolikusok jöttek, románok, szerbek, szlovákok, bolgárok, cigányok. Hogy aztán: a svábok – menjenek, a magyarok – menjenek, vagy itt maradvá beolvadjanak. Ennyi lenne a bánsági történet? Immár mítosz a bánsági sokféleség?

Kiváló előadások szóltak a demográfiai helyzetről, lehetőségekről, népcsoportokra lebontva. A bánsági szerbek történetét és jelenlegi kilátásait a legavatottabb szerb helytörténész, Bugarschi Stevan előadásában hallhattuk. A bánsági magyar szórványról dr. Bodó Barna politológus és dr. Erdei Ildikó, a Temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum igazgatója beszéltek, a helyi problémákat vázolták, kiutakat, elmozdulási lehetőségeket keresve kitarotán. Gazdáné Mátyus Melinda az Újmosoncai Egyházközség száz év alatti – szinte teljes – változását mutatta be. Martin Roos római katolikus püspök a Csanád-Temesvári Egyházmegyről értekezett, az ökumenizmust helyezve előadásának középpontjába. Szekernyés János temesvári helytörténész a 18-19. századi betelepítéseket vázolta, a tőle megszokott felkészültséggel. Két román nyelvű előadás is elhangzott, két társadalomtudós volt a vendégiünk, és új szempontokkal gazdagítottak mindannyiunkat.

Elhangzott még dr. Hermán János egyháztörténelmi jellegű előadása Christian Salomon Duitsch temesvár születésű rabbi útja a hollandiai szószekig címmel, majd d. dr. Juhász Tamás nyugalmazott teológiai professzor értelmezte teológiai szempontból a keresztyén gyülekezetet. A szervezők két keresztyén politikust is meghívtak: dr. Soltész Miklóst, az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkárát és Tökés László EP-képviselőt, volt püspököt. Végül T. Toró Tibor Politizálási lehetőségek a Bánságban címmel tartott vitaindító előadást.

Mindkét napot áhítattal nyitottunk és zártunk. Fazakas Csaba esperes szolgált a nyitó áhítaton, de Szilágyi Zsolt igemagyarázásán keresztül ökumenikus jelleget kapott ilyen értelemben is a konferencia. Az ország széleiről érkezett a másik két igehirdető, ezáltal is jelezve, hogy szórványkonferenciáról van szó: Megyasszai Bíró Attila resicabányai lelképásztor tartotta a csütörtöki istentiszteletet, a záró istentiszteleten pedig Nagy Endre galaci lelképásztor szolgált.

GAZDÁNÉ MÁTYUS MELINDA

HÍRFOLYAM

KOLOZSVÁR. Ünnepi szimpóziumot tartottak okt. 14-én a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet fennállásának 120. évfordulója alkalmából. Az 1895-ben Nagyenyedről Kolozsvárra helyezett erdélyi református teológiai fakultás, valamint az 1948 óta az unitárius és evangélikus lelkészképzéssel egyesült PTI történetét bemutató tudományos ülésszakot a 120 éves könyvtár bemutatása, tiszteletbeli professzori címek átadása, a 25 éves intézeti vegyeskar műsora követte. (*proteo.hu*)

TEMESVÁR. Ünnepi közgyűlést tartottak okt. 17-én az önálló temesvári református gyülekezet újraalakulásának 125. évfordulója alkalmából. A kórusfellépésekkel és előadással egybekötött igei hálaadó alkalomra az alakuló közgyűlés helyszínén, az egykori vármegyeháza barokk termében került sor. Az evangélikus-lutheránus templomban pedig Protestáns Zenei Estet tartottak a református és evangélikus gyülekezetek részvételével. (*Temesvári Rádió*)

GENE. Az Európai Egyházak Konferenciája (CEC) Heikki Huttunen személyében új főtítkárt választott. A finn egyházvezető jelentős tapasztalattal bír az ökumenikus kapcsolatok terén; korábban az ortodox egyházak nemzetközi ifjúsági szervezetének vezetője; a Finnországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának főtítkára, az Egyházak Világtanácsa (EVT) ifjúsági részlegének, majd Központi Bizottságának vezetője volt. (*evangelikus.hu*)

BRÜSSZEL. Az Európai Protestáns Egyházak Szövetségének (GEKE) tanácsa brüsszeli ülésén Gottfried Lochert választotta meg ügyvezető elnökéül. A Svájci Református Egyházak Szövetségének (SEK) vezetője a következő nagygyűlésig tölti be ügyvezetőként tiszteit a háromtagú elnökség élén, amelynek tagja még Tarr Klára, a Magyarországi Evangélikus Egyház külügyi osztályának vezetője is. (*reformatus.hu*)

BUKAREST. Az egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásának késlekedését is felrója Bukarestnek az Egyesült Államok külügyminisztériumának a vallásszabadság helyzetét vizsgáló éves jelentése. A dokumentum külön kitér a gyulafehérvári Batthyáneum-könyvtár visszaszolgáltatásának megtagadására, a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium visszaállamosítására, a görög katolikus egyházi tulajdon visszaszolgáltatásának halogatására is. (*kronika.ro*)

ÉVFORDULÓ

KOLUMBÁN (540k–615)

1400 éve, 615. nov. 23-án hunyt el Kolumbán (Columbanus) ír vándorszerzetes, apát. A monostorok által képviselt, spirituálisabb „kelta kereszténységet” viszi át társaiával az elpogányosodott kontinensre, elsősorban Bretagne és Lombardia vidékeire. Az általa alapított Luxeuil (FR) és Bobbio (I) monostorai a legnagyobbak. Szerzetesi regulája hamar elterjed, később beleolvad a bencés regulába. Nem tévesztendő a hasonlóan ír Kolumba bencés apáttal (521-597). A motorosok patrónusa.

JOHANNES FONTANUS (1545–1615)

400 éve, 1615. nov. 22-én hunyt el Johannes Fontanus (Puts) holland ref. prédikátor, Gelderland reformátora. Heidelbergi professzor (1567); a pfálzi Neuhausen lelkésze (1568-77).

A kálmista Johan Casimir herceg udvari lelkészeként a lutheránus Pfálzból Németalföldre jön (1577). Arnheim első ref. lelkésze (1578-1615); elnöklete alatt tartják az első regionális ref. zsinatot Arnheimben (1579). Küzd az anabaptisták tanításai ellen. Jelmondata: *Iehova Regnat* (Az Úr uralkodik).

PIERRE MAUREY (1890–1956)

125 éve, 1890. nov. 27-én szül. Pierre Maurey francia prot. teológus. Fernel-Voltaire (1924-29), Passy-Annonciation (1934-56) lelkésze. A fr. ker. egyetemisták szövetségének (Fédé) főtitkára (1919-25); a Francia Ref. Egyház zsinati elnöke (1950-53); az Egyházak Ökumenikus Tanácsának tagja. Karl Barth svájci ref. teológus barátja, műveinek fordítója, teológiájának népszerűsítője; a párizsi prot. teol. dogmatika tanára (1943-50). A *Foi et Vie* (Hit és Élet) prot. magazin igazgatója (1930-40).

MEGKAPTA A MUZULMÁN FELEKEZET

A BUKARESTI MECSET ÉPÍTÉSÉRE SZÁNT TELKET

Alírta nemrég a sokat vitatott óriásmecset felépítésére szánt 11 ezer négyzetméteres bukaresti telek átadásáról szóló jegyzőkönyvet Románia vallásügyi államtitkára és Murat Iusuf muzulmán főmufti, a török közösség vallási vezetője.

A migránsválság és az Európa lehetséges iszlamizálódásának veszélyéről való közbeszéd közepette Románia kormánya meglepő lépésre szánta el magát: támogatja egy multifunkcionális nagymecset felépítését, amelyik a maga nemében a legnagyobb lesz Közép és Kelet Európában. Számos elemző az arab világgal való titkos megállapodást sejt az egyezmény mögött. Különösen szembetűnő ez a döntés annak fényében, hogy Európában több helyen is leállították a már folyamatban levő engedélyeket újabb mecsetek építésére.

A megállapodás értelmében az állam 49 évre ingyenesen adja a muzulmán felekezet használatába a főváros északi részén, egy kiállítási csarnok közelében található telket, azzal a feltétellel, hogy ott a felekezet közhasznú épületeket, nevezetesen egy mecsetet, lelkészi lakást, könyvtárat és szociális központot építsen. A mecset felépítését a török kormány finanszírozza, amit adományokból egészítenek ki.

Korábban a volt államfő biztonsági kockázatnak nevezte, hogy Bukarest készül befogadni Európa egyik legnagyobb muzulmán központját. Románia volt államfője azt állította, hogy a több millió euró értékű telken kétezer hívő befogadására alkalmas mecset és hatezer diák oktatását lehetővé tevő muzulmán egyetem épül, a kormány „nagylelkűségét” pedig azzal hozta összefüggésbe, hogy a miniszterelnök hetekig Törökországban gyógykezeltette magát.

„Talán nem tudják elképzelni azt a bukaresti metrómegállót, amelyben egy vallásos

fiatalember csúcspont idején Allah nevében felrobbantja magát, vagy nem képesek maguk elé képzelni azokat a kudarcot vallott román fiatalokat, akik iszlám hitre térve Szíriába vagy Irakba indulnak kiképzőtáborokba, hogy aztán Európába visszatérve elhozzák nekünk az Iszlám Állam jótéteményeit” – vágott vissza a volt államfő, amikor első megszólalását több politikus felelőtlennek minősítette.

A vallásügyi államtitkár az átadási jegyzőkönyv aláírásakor azt hangsúlyozta, hogy a modern demokrácia egyik alappillére a vallás szabadság, és minden románnak érdeke, hogy az új mecset szélsőséges, fundamentalista nézeteket nélkülöző, „normális” vallásos élet központjává váljon.

„Sajnálatos módon egy jó szándékot egyesek félreértelmeztek” – mondta a főmufti. Szerinte a mecset éppen azt szolgálja, hogy Bukarestben ne szervezhessenek többé rögtönzött gyülekezéshelyeken muszlim vallási szertartásokat, és csak olyan imámok prédikálhassanak Bukarestben, akik az állam által akkreditált teológiai intézmények oklevelével rendelkeznek.

A fővárosban – ahol jelenleg négy kisebb mecset van – a muzulmánok száma tízezerre tehető. A török közösség főleg a Fekete-tenger partján lévő Dobrudzsában él. A 2011-es népszámláláson csaknem 65 ezren vallották magukat muzulmán vallásúnak Romániában.

FRICSKA

Egy családlátogatás alkalmával a nagymama büszkén meséli a lelkipásztornak, hogy az ő négy éves kis unokája már milyen sok bibliai történetet ismer, tudja kívülről a Miatyánkot, és még pár sort is el tud olvasni a Szentírásból.

– De még ezen kívül – mondja a nagymama – képzelje, tiszteletes úr, azt is mondja a

kisunokám, hogy pap szeretne lenni!

– Hát ez kitűnő, nagyszerű hír! Szükség is van lelkipásztorokra!

– Á dehogy, nem mondja ő ezt komolyan! Most még gyermek, nem tudja mit beszél, de ha felnő és megjön az esze, elhagyja majd ezt a butaságot! – legyintett a nagymama.

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeli lapja
ISSN 1221-0323

Megjelenik kéthetente. Ára 1,50 lej.

Szerkesztőbizottság: Ghitea-Szabó József-Levente, Tótos Beáta, Oroszi Kálmán, Rác Ervin, Tokár Sándor, Wagner Erik.
Felelős szerkesztő: Visky István. **Tördelőszerkesztő:** Petrikó Ildikó. **Szerkesztőség:** 410001 Nagyvárad, Moscoviei (Szilágyi Dezső) u. 14. Sz. Tel.: 0726-242824, 0259-416067. E-mail: harangszo.ujzag@gmail.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenci Kertész Ábrahám Nyomdájában. **Felelős vezető:** Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkési hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.